

Stanowisko ZPP w sprawie projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców

Jedną z głównych barier dla prowadzenia działalności gospodarczej jest nadmierna biurokracja. Zjawisko to dotyka nie tylko przedsiębiorców, wpływa ono bowiem na niemal każdego obywatela. Problem dotyczy zarówno prostych czynności urzędowych: uzyskiwania dokumentów i zaświadczeń oraz pomocy społecznej, jak i bardzo skomplikowanych sporów natury administracyjnej: pozwoleń na budowę, wywłaszczenia gruntów, czy wreszcie sporów natury skarbowej dotyczących poboru podatku. Prawo administracyjne nie bez powodu jest najbardziej obszerną dziedziną prawa i nie bez powodu państwo zatrudnia ponad pół miliona urzędników¹.

Dążenie przez państwo do ścisłej regulacji większości aspektów naszego życia oraz budowanie nieprzemyślanych procedur administracyjnych nie pozostaje jednak bez konsekwencji. Czynniki wskazane powyżej sprawiają, że postępowania administracyjne często trwają bardzo długo i są nadmiernie skomplikowane. Obywatele i przedsiębiorcy w spotkaniu z biurokratycznym molochem są bezradni i muszą korzystać z pomocy specjalistów i prowadzić niejednokrotnie bardzo długie batalie z urzędnikami. Na konieczność ograniczania biurokracji wskazuje się nie tylko w Polsce, jest to problem niemal każdej rozwiniętej gospodarki zachodniej. Zagadnienie to znane jest pod nazwą „Red Tape Reduction”. W ciągu ostatnich lat poczyniliśmy w tej kwestii pewne postępy, mamy możliwość korzystania z Elektronicznej Platformy Usług Administracji Publicznej, niektóre rejestry są prowadzone w postaci elektronicznej, a pewne procedury są zmieniane w kierunku ich uproszczenia i uczynienia bardziej przyjaznymi dla obywateli. Wskazać należy, że każdy, nawet niewielki przejaw redukcji biurokracji i wprowadzania ułatwień dla przedsiębiorców i obywateli należy ocenić pozytywnie. Tak też jest w przypadku zaprezentowanego przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur

¹ <https://www.money.pl/gospodarka/ile-kosztuje-biurokracja-6646235934628512a.html> (dostęp na dzień 17.05.2022 r.).

administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców. Projekt ten z pewnością jest krokiem w dobrą stronę, choć pod wieloma względami jest to raczej krok niewielki.

Projekt ustawy zmierza wprowadzić ma liczne uproszczenia proceduralne, głównie poprzez zastosowanie już istniejących instytucji prawa administracyjnego, a mianowicie tak zwanego „postępowania uproszczonego” przewidzianego w art. 163b i następnych Kodeksu postępowania administracyjnego. W niektórych przypadkach stosowane ma być również „milczące załatwienie sprawy”, czyli regulacje przewidziane w art. 122a i następnych, które zostały dodane do kpa już w 2017 r. Milcząca zgoda jest instytucją polegającą na uznaniu sprawy administracyjnej za załatwioną zgodnie ze złożonym wnioskiem w przypadku, gdy organ nie wyda decyzji w terminie 30 dni bądź nie wniesie sprzeciwu.

Postępowaniami, które w myśl projektowanych przepisów mają zostać uproszczone są między innymi:

- zezwolenia na obrót hurtowy w Polsce napojami alkoholowymi;
- zezwolenia na wyprzedaż posiadanych i zinwentaryzowanych zapasów napojów alkoholowych;
- postępowania w sprawach licencji detektywa;
- postępowania w sprawach zezwoleń na wykonywanie zawodu przewoźnika drogowego;
- zezwolenia na prowadzenie punktów aptecznych;
- postępowania w sprawie wpisu znaku imiennego do rejestru znaków imiennych;
- postępowania w sprawie nadania uprawnień przewodnika górskiego.

Uproszczenia mają dotyczyć także wielu innych procedur dotyczących np. licencji połowowych, czy książeczki żeglarskiej.

Wskazać należy, że w pewnych przypadkach zdecydowano się także na odejście od zasady dwuinstancyjności postępowania administracyjnego przewidzianej w art. 15 kpa. Przepis ten został w 2017 r. znowelizowany i dopuścił odstępstwo od zasady dwuinstancyjności, jeśli przepis szczególny tak stanowi. Projekt ustawy zakłada wprowadzenie takich norm np. w sprawach wpisu do rejestru rzeczoznawców w zakresie rodzajów artykułów rolno-spożywczych, czy zatwierdzania tabel wynagrodzeń organizacji zbiorowego zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi.

Kolejnym krokiem mającym prowadzić do uproszczenia kontaktów obywatela z administracją publiczną ma być elektroniczacja procedur. Sama idea jest bardzo słuszna i potrzebna. We współczesnym świecie wykorzystanie narzędzi elektronicznych stało się powszechne nie tylko w życiu prywatnym, ale też w zawodowym, w kontaktach z bankiem, czy z klientami. Również administracja publiczna ulega w tym zakresie ciągłym zmianom i od pewnego czasu wiele spraw można załatwiać za pomocą platformy ePUAP i innych systemów cyfrowej administracji publicznej. Wskazać jednak należy, że mimo bardzo słusznej idei, zmiany proponowane w projekcie ustawy są kosmetyczne. W niektórych procedurach będzie można złożyć dokumenty elektronicznie i w tej samej formie będzie można również uzyskać odpowiedź organu. Dotyczy to np. możliwości złożenia sprawozdania z działalności w postaci elektronicznej przez fundacje. Będą one również informowane elektronicznie za pośrednictwem systemu ePUAP o dokonaniu wpisu do KRS i jego zmianie. Elektroniczne formy wymiany dokumentów wprowadzone mają być w niektórych innych procedurach np. o przyznanie świadczeń dla studentów, czy o wykorzystanie pasa technicznego.

Projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu uproszczenia procedur administracyjnych dla obywateli i przedsiębiorców wprowadza zatem liczne zmiany w procedurach administracyjnych, które zredukują niepotrzebną biurokrację. Zakres zaproponowanych zmian jest jednak stosunkowo skromny – mimo ich dużej liczby, brak jest wiodącego pomysłu, który stanowiłby rzeczywistą zmianę na korzyść. Oczywiście

przedsiębiorcy z pewnością wprowadzenie pewnych usprawnień. Mając jednak na uwadze skalę aktualnych wyzwań, w kontekście deregulacji powinniśmy dyskutować raczej o dużych, istotnych programach redukcji obciążeń administracyjnych, czy wręcz pewnym „resecie” w tym zakresie, niż o punktowych modyfikacjach. Nie zmienia to faktu, że i zaproponowany pakiet usprawnień należy ocenić jako krok w dobrym kierunku.